

Załącznik do
Uchwały Nr XLIX/342/2023
Rady Miasta Krasnystaw
z dnia 16.02.2023r.

Program ośłonowy
„Korpus Wsparcia Seniorów”
na rok 2023

Krasnystaw 2023

WPROWADZENIE	3
DIAGNOZA SYTUACJI PROBLEMOWEJ	3
ZAŁOŻENIA I CELE PROGRAMU	8
ADRESACI PROGRAMU	10
CZAS TRWANIA PROGRAMU	10
PODMIOTY REALIZUJĄCE PROGRAM	10
FINANSOWANIE PROGRAMU	10
MONITORING PROGRAMU	10

I. Wprowadzenie

Program ostonowy „Korpus Wsparcia Seniorów” zwany dalej Programem, jest programem ostonowym w rozumieniu art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021r. poz. 2268, z późn.zm.) dotyczącym realizacji zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym w zakresie pomocy społecznej.

Przyjęcie Programu wynika z wymogów zapisu rządowego programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023 podpisanego w grudniu 2022 r. przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej, w którym to warunkiem otrzymania środków finansowych na wsparcie seniorów jest przyjęcie niniejszego Programu – „Gmina przystępując do realizacji programu przyjmuje uchwałą program ostonowy (...)”.

Program jest również odpowiedzią na potrzeby niesamodzielnych ze względu na wiek oraz stan zdrowia krasnostawskich seniorów.

II. Diagnoza sytuacji problemowej

Program jest odpowiedzią na wyzwania, jakie stoją przed samorządem w wyniku zachodzących procesów demograficznych – tzw. „starzenia się społeczeństwa”. Jest również elementem polityki senioralnej Miasta Krasnystaw w zakresie troski o krasnostawskich seniorów, a w szczególności osób niesamodzielnych ze względu na wiek oraz/lub stan zdrowia.

Osoby starsze, w szczególności osoby mające problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzące samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkające z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia są narażone na zachwianie bezpieczeństwa socjalnego oraz postępujący proces alienacji społecznej. Dlatego też, niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do niwelowania oraz zapobiegania pogłębianiu się tych procesów.

W Krasnymstawie od kilkunastu lat zauważany jest systematyczny proces zmiany struktury demograficznej, charakteryzujący się rosnącym udziałem osób starszych (65+) w liczbie mieszkańców.

Obecnie Krasnystaw zamieszkuje 17 498 mieszkańców, z czego 4 378 osób to osoby w wieku 65+ (2 709 kobiet, 1 669 mężczyzn). Udział ludności w wieku 65 lat i więcej stanowi 25,02 % (dane statystyczne Urzędu Miasta Krasnystaw stan na dzień 31.12.2022 r.).

Tabela nr 1. Dane statystyczne demograficzne Miasta Krasnystaw w latach 2019-2022

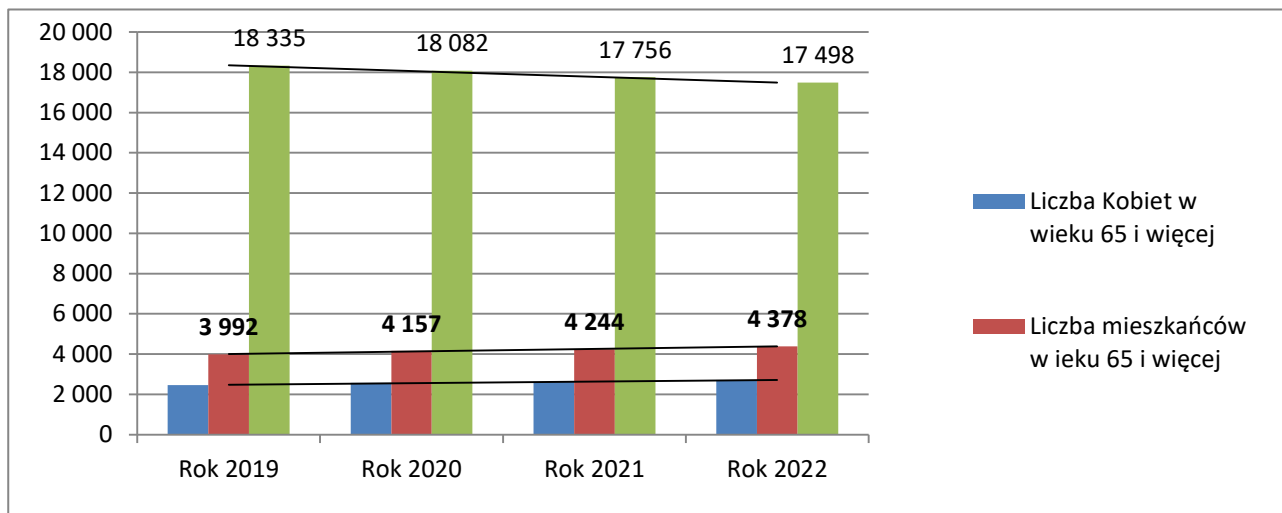
Lp	Nazwa danych/Rok	2019	2020	2021	2022
1	Liczba mieszkańców Krasnegostawu ogółem	18 335	18 082	17 756	17 498
2	Liczba mieszkańców w wieku 65 lat i więcej, w tym:	3 992	4 157	4 244	4 378
	liczba kobiet	2 459	2 568	2 613	2 709

Źródło: Dane statystyczne Urzędu Miasta Krasnystaw

Analizując dane z powyższej tabeli można zauważyć, że mieszkańcy w wieku 65 lat i więcej stanowią co raz liczniejszą grupę społeczną. W roku 2022 procentowy

udział tej grupy społecznej był wyższy o 1,12 punktów procentowych (pp) w porównaniu do roku 2021, zaś o 3,25 pp w stosunku do roku 2019. Dostrzegalny jest również postępujący proces feminizacji seniorów, gdzie kobiety stanowią prawie 62 % grupy.

Wykres nr 1. Wskaźnik starzenia się społeczeństwa Krasnegostawu w latach 2019-2022

Źródło: Dane statystyczne Urzędu Miasta Krasnystaw

Istotną konsekwencją demograficznego starzenia się społeczeństwa jest także coraz częstsze samotne zamieszkiwanie osób starszych, tzw. singularyzacja starości. Co w konsekwencji prowadzi do wzrostu zapotrzebowania na wsparcie instytucjonalne oraz środowiskowe.

Powyższe dane świadczą o znacznym stopniu starzenia się społeczeństwa Krasnegostawu.

W październiku 2020 roku Miasto Krasnystaw przystąpiło do realizacji programu „Wspieraj Seniora” mającego na celu wsparcie seniorów (osób powyżej 70 roku życia), zdecydowali się na pozostanie w domu w trosce o własne zdrowie. Usługa wsparcia polegała w szczególności na dostarczaniu zakupów, zgodnie ze wskazanym przez seniora zakresem, obejmującym artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze, środki higieny osobistej.

Tabela nr 2 Realizacja programu „Wspieraj seniora” w latach 2020 - 2021

Nazwa danych statystycznych	Rok	
	2020	2021
Liczba zgłoszeń do Programu	22	21
Liczba osób, którym udzielono wsparcia	16	18
Liczba godzin udzielonego wsparcia	105	281

Źródło: Dane statystyczne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie

Realizatorem programu był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie, Zakres zrealizowanego wsparcia obrazuje powyższa tabela. Pracownicy Ośrodka po otrzymaniu zgłoszenia każdorazowo przeprowadzali

weryfikację zgłoszeń następnie samodzielnie lub przy współpracy z wolontariuszami dokonywali zakupów i opłat bieżących dla seniorów. W realizację programu zaangażowanych było corocznie 10 pracowników Ośrodka.

W 2022 roku program pt. „Wspieraj seniora” został zastąpiony programem „Korpus Wsparcia Seniorów na rok 2022”. W ramach programu umożliwiono mieszkańcom dostęp do wsparcia społecznego w codziennych czynnościach (Moduł I) oraz do usług całodobowej opieki z wykorzystaniem narzędzi nowych technologii – opasek bezpieczeństwa (Moduł II)

Sposób realizacji programu oraz liczbę osób korzystających z usług przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 3 Realizacja programu „Korpus Wsparcia Seniorów na rok 2022”

	Lp	Zakres usług	Liczba osób korzystających z usług
MODUŁ I	1.	Wsparcie społeczne poprzez włączenie usług wolontariatu w zakresie wspólnego spędzania czasu z seniorami, w szczególności samotnie zamieszkującymi (np. spacery, rozmowy, wspólne sporządzanie posiłków, zakupów, pomoc seniorom przebywającym na kwarantannie itp.).	24
	2.	Ułatwienie dostępności do podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • wsparcie/pomoc w umawianiu wizyt lekarskich w miejscu zamieszkania seniora lub pomoc w dowiezieniu seniora na wizytę lekarską, w tym również asystowanie podczas wizyty, • pomoc w zorganizowaniu transportu na szczepienia, • pomoc w załatwieniu prostych spraw urzędowych, w zależności od możliwości osoby udzielającej wsparcia, i w razie konieczności – gdy obecność seniora jest niezbędna do załatwienia sprawy – pomoc w dowiezieniu seniora do urzędu. 	0
	3.	Wsparcie psychologiczne: <ul style="list-style-type: none"> • informowanie o dostępie do ogólnopolskich „telefonów zaufania” dla seniorów, • w przypadku stwierdzenia zaistnienia potrzeby objęcia wsparciem z zakresu pomocy społecznej, np. w postaci specjalistycznego poradnictwa – w szczególności psychologicznego czy specjalistycznych usług opiekuńczych 	0
	4.	Wsparcie sąsiedzkie w czynnościach dnia codziennego: <ul style="list-style-type: none"> • pomoc/towarzyszenie na spacerze, w wyprowadzeniu psa itp., • pomoc w sprawach związanych z utrzymaniem porządku w domu, w tym zapewnienie pomocy w miarę możliwości i zakresu wiedzy wolontariusza, • pomoc w dostarczeniu produktów żywnościowych, • dostarczanie seniorom zakupów obejmujących artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze oraz środki higieny osobistej (koszt zakupionych produktów pokrywa senior), • zakup oraz dostarczanie ciepłych posiłków (koszt zakupu posiłku pokrywa senior), o ile usługa tego 	7

		rodzaju nie jest już finansowana z innych źródeł, <ul style="list-style-type: none"> • pomoc/towarzystwo w zakresie załatwienia spraw urzędowych czy przy realizacji recept. 	
	5.	Wsparcie w formie okolicznościowych (świątecznych) paczek z artykułami żywnościowymi i higienicznymi.	21
MODUŁ II	1.	Wsparcie w formie urządzeń (opasek bezpieczeństwa) wykorzystujących nowe technologie do zapewnienie teleopieki.	7
	2.	Wsparcie w formie zapewnienia całodobowej usługi opieki telecentrum w okresie od maja do grudnia 2022r.	7

Źródło: Dane statystyczne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie

W ramach realizacji Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2022 odnotowano 24 zgłoszenia osób powyżej 65 roku życia. Zgłoszenia były zarejestrowane przez infolinię (1 zgłoszenie) oraz przez ośrodek pomocy społecznej (23 zgłoszeń). Wszystkie 24 zgłoszenia zostały rozpoznane przez pracowników socjalnych i po ustaleniu potrzeb, seniorzy zostali zakwalifikowani do stosownego wsparcia tj.:

- w ramach Modułu I:
 - dokonywano zakupów i opłat bieżących dla 2 seniorów cyklicznie średnio 1 - 2 razy w tygodniu, przez okres 9 miesięcy, łącznie zrealizowano 110 godzin usług.
 - dostarczano do miejsca zamieszkania gorący posiłek dla 5 seniorów przez 7 miesięcy, łącznie wypracowano 84 godziny.
 - przygotowano 21 paczek okolicznościowych (świątecznych) dla seniorów objętych wsparciem w ramach Programu.
- Realizacja Modułu II zadania obejmowała:
 - Zakup 6 urządzeń tzw. „opasek bezpieczeństwa” (spełniających wymogi programu);
 - Zakup usługi obsługi systemu polegającego na sprawowaniu całodobowej opieki na odległość na seniorami przez centrum monitoringu – „teleopieki” od 01.05.2022-31.12.2022 r.
 - Do Modułu II programu odnotowano 10 zgłoszeń, w tym 7 osób objęto usługami teleopieki.

Ponadto w roku 2022 kontynuowano realizację projektu „TELEOPIEKA” zapoczątkowanego w czerwcu 2021r. W ramach projektu TELEOPIEKI w roku 2021 zakupiono 11 urządzeń – opasek telemedycznych oraz zapewniono mieszkańcom Krasnegostawu usługę całodobowego centrum teleopieki. W roku 2022 kontynuowano bezpłatne wsparcie potrzebujących mieszkańców poprzez zapewnienie usług całodobowego centrum telemedycznego. Odbiorcy projektu to mieszkańcy Miasta Krasnystaw z grup szczególnego ryzyka m.in: osoby powyżej 60 roku życia, osoby samotne, osoby z niepełnosprawnością, osoby niesamodzielne, oraz osoby przewlekle chore.

Tabela nr 4 Realizacja programu „Korpus Wsparcia Seniorów na rok 2022” MODUŁ II

	Rok	
	2021	2022

Nazwa danych statystycznych	Liczba zakupionych urządzeń teleopieki – OPASEK BEZPIECZEŃSTWA	11	6
	Liczba osób, którym udzielono wsparcia w ramach projektu pilotażowego „Teleopieka”	13	13
	Liczba osób, którym udzielono wsparcia w ramach PROGRAMU	0	7

Źródło: Dane statystyczne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie

W 2022 roku miasto Krasnystaw dysponowało 17 urządzeniami umożliwiającymi świadczenie usług opiekuńczych na odległość. Opieką objęto łącznie 20 osób. W okresie od stycznia do grudnia 2022 r. odnotowano 5 zgłoszeń do Telecentrum, z tego 1 zgłoszenie zakończyło się powiadomieniem osób wskazanych przez seniora. Nie odnotowano potrzeby wezwania służb ratunkowych.

Finansowanie programu w roku 2022

Wydatki na realizację programu w roku 2022 wyniosły 39 826,98 zł. Program finansowany był ze środków:

- pochodzących z budżetu państwa w ramach dotacji celowej zgodnie z zawartymi umowami z Wojewodą Lubelskim;
- własnych miasta Krasnystaw.

Szczegółowy zakres wydatków finansowych programu przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 5 Wydatki programu „Korpus Wsparcia Seniorów na rok 2022”.

Lp	Nazwa wydatku	Wielkość wydatku	Źródło finansowania	
			Dotacja celowa – Budżet Państwa	Środki własne miasta Krasnystaw
1	MODUŁ I Realizacja wsparcia społecznego	29 794,98	29 794,98	0,00
2	MODUŁ II Realizacja usług opiekuńczych na odległość - TELEOPIEKA	10 032,00	6 072,00	3 960,00

Źródło: Dane statystyczne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie

Realizacja programu w roku 2022 w 90,06 % finansowana była ze środków zewnętrznych pochodzących z budżetu państwa.

Biorąc pod uwagę powyższe dane statystyczne oraz wymóg ustanowienia programu osłonowego na poziomie gminy staje się jak najbardziej zasadne

kontynuowanie wsparcia krasnostawskich seniorów i wprowadzenie niniejszego programu osłonowego.

III. Założenia i cele Programu

Celem głównym Programu jest zapewnienie usług wsparcia krasnostawskim seniorom w wieku 65 lat i więcej oraz poprawa ich poczucia bezpieczeństwa i możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania.

W wyniku rozpoznanych potrzeb krasnostawskich seniorów przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie do realizacji Programu założono 2 moduły:

MODUŁ I

Celem Modułu I jest zapewnienie usług wsparcia seniorom w wieku 65 lat i więcej przez świadczenie usług dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb.

Zakres usług może obejmować:

1. **Wsparcie społeczne** poprzez uruchomienie usług wolontariatu w zakresie wspólnego spędzania czasu z seniorami, w szczególności samotnie zamieszkującymi (np. spacery, rozmowy, wspólne sporządzanie posiłków, zakupy itp.) oraz informowanie o dostępie do ogólnopolskich „telefonów zaufania” dla seniorów.
2. **Wsparcie w czynnościach dnia codziennego** poprzez:
 - pomoc w sprawach związanych z utrzymaniem porządku w domu,
 - pomoc w dostarczeniu produktów żywnościowych, np. z Federacji Polskich Banków Żywności, Polskiego Czerwonego Krzyża czy Caritas,
 - zakup i dostarczanie seniorom zakupów obejmujących artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze oraz środki higieny osobistej (koszt zakupionych produktów pokrywa senior),
 - zakup oraz dostarczanie seniorom ciepłych posiłków (koszty zakupu posiłku pokrywa senior), o ile usługa tego rodzaju nie jest już finansowana z innych źródeł,
 - wsparcie/pomoc w umawianiu wizyt lekarskich w miejscu zamieszkania seniora, dowieszenie lub pomoc w organizacji transportu seniora na wizytę lekarską, w tym również asystowanie podczas wizyty,
 - pomoc/towarzyszenie w zakresie realizacji recept,
 - pomoc w załatwieniu prostych spraw urzędowych, w zależności od możliwości osoby udzielającej wsparcia, i w razie konieczności – gdy obecność seniora jest niezbędna do załatwienia sprawy – pomoc w dowieszeniu seniora do urzędu,
 - pomoc świadczona przez osoby mieszkające w najbliższym sąsiedztwie seniora, tzw. usługi sąsiedzkie.
 - wsparcie/pomoc w umawianiu wizyt lekarskich w miejscu zamieszkania seniora lub pomoc w dowieszeniu seniora na wizytę lekarską, w tym również asystowanie podczas wizyty,
 - pomoc w zorganizowaniu transportu na szczepienia,
 - pomoc w załatwieniu prostych spraw urzędowych, w zależności od możliwości osoby udzielającej wsparcia, i w razie konieczności –

gdy obecność seniora jest niezbędna do załatwienia sprawy – pomoc w dowiezieniu seniora do urzędu.

MODUŁ II

Celem Modułu II jest poprawa bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania dla osób starszych przez zapewnienie dostępu do tzw. „opieki na odległość”.

Realizacja modułu obejmuje zakup urządzeń oraz zapewnienie kosztu usługi całodobowej opieki na odległość nad seniorami przez centralę monitoringu.

„Opieka na odległość” jest formą sprawowania opieki nad osobami starszymi, chorymi, po przebytych zabiegach medycznych, z niepełnosprawnościami, którzy czasowo lub na stałe wymagają wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. To idealne rozwiązanie, szczególnie dla osób samotnych, zarówno tych, które nie potrzebują usług całodobowych i nie korzystają na co dzień z usług opiekuńczych czy specjalistycznych usług opiekuńczych, jak i tych objętych wsparciem w postaci usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych, u których nieprzewidywalność zmiany stanu zdrowia uzasadnia stałe monitorowanie w celu jak najszybszej reakcji, powiadomienia właściwych służb i udzielenia możliwie najszybciej pomocy, w tym pomocy medycznej, w ramach świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych.

Rozwój współczesnego systemu opieki nad osobami starszymi prowadzi do rozwoju nowoczesnych technologii w tym obszarze. „Opieka na odległość” gwarantuje szeroko pojęty system bieżącego monitorowania stanu seniora w miejscu jego zamieszkania oraz pozwala na natychmiastową reakcję w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia seniora – zarówno spowodowanego problemami w zachowaniu funkcji życiowych, jak również w sytuacji wystąpienia incydentów w miejscu zamieszkania.

W ramach programu krasnostawskim seniorom w wieku 65 lat i więcej zostanie zapewniony dostęp do tzw. „opasek bezpieczeństwa” lub innych urządzeń do świadczenia usługi „opieki na odległość” wyposażonych w następujące funkcje:

- przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS,
- detektor upadku,
- czujnik zdjęcia opaski/urządzenia
- lokalizator GPS,
- funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi i opiekunami,
- funkcje monitorujące podstawowe czynności życiowe (puls i saturacja),
- funkcje umożliwiające monitorowanie czasu realizowanej opieki przez osoby świadczące usługi opiekuńcze lub pomoc sąsiedzką.

Opaska bezpieczeństwa lub inne urządzenie bezpieczeństwa będzie połączona z usługą operatora pomocy – w przypadku trudnej sytuacji lub nagłego zagrożenia wciśnięcie guzika alarmowego, znajdującego się na urządzeniu, umożliwia połączenie się ze stale gotową do interwencji centralą.

Po odebraniu zgłoszenia dyspozytor (ratownik medyczny, opiekun medyczny, pielęgniarka) podejmuje decyzję o sposobie udzielenia pomocy seniorowi. W zależności od sytuacji może on zapewnić wsparcie emocjonalne przez telefon, poprosić o interwencję kogoś z jego najbliższego otoczenia lub wezwać służby ratunkowe.

IV. Adresaci programu

Program adresowany jest do mieszkańców Krasnegostawu wieku 65 lat i więcej, którzy mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, w szczególności:

- osoby prowadzący samodzielne gospodarstwa domowe,
- osoby mieszkające z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia.

V. Czas trwania Programu

Termin realizacji Programu - **od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.**

VI. Podmioty realizujące Program

Realizatorem programu jest Miasto Krasnystaw jako jednostka samorządu terytorialnego zaś koordynatorem Programu jest **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej** jako samorządowa jednostka pomocy społecznej we współpracy z:

- wolontariuszami,
- organizacjami społecznymi realizującymi zadania z zakresu pomocy społecznej.

VII. Finansowanie Programu

Program finansowany jest ze:

1. środków własnych Miasta;
2. dotacji budżetu państwa w wysokości nie wyższej niż 80% kosztów realizacji programu.

VIII. Monitoring Programu

W ramach monitoringu Programu sporządzane będzie roczne sprawozdanie z realizacji programu.